

PATVIRTINTA

Lietuvos agrarinių ir miškų mokslų
centro direktoriaus 2021 m. gegužės 13 d.
įsakymu Nr. CV-1-89

**LIETUVOS AGRARINIŲ IR MIŠKŲ MOKSLŲ CENTRO DARBUOTOJŲ
SAUGOS IR SVEIKATOS INSTRUKCIJA ASMENIMS, DIRBANTIEMS SU
PESTICIDAIS IR NAUDOJANTIEMS AUGALŲ APSAUGOS PRIEMONES
NR. 6.**

1. BENDROJI DALIS

1.1. Dirbti su pesticidais ir naudotis augalų apsaugos priemonėmis gali asmuo, ne jaunesnis kaip 18 metų (toliau vadinama — darbuotojas), nustatyta tvarka priimtas į darbą, išklauses įvadinį darbuotojo saugos ir sveikatos, įvadinį priešgaisrinės saugos instruktavimą bei pirminį instruktavimą darbo vietoje, pasirašius instruktavimų registracijos žurnaluose. Gaunant naujas trąšų, pesticidų ir augalų apsaugos priemones ir naują techniką, pravedamas papildomas saugos darbe instruktavimas. Asmuo turi būti patikrinęs sveikatą ir turėti asmens medicininę knygelę (apsk. F.048/a).

1.2. Darbuotojas turi laikytis vidaus darbo tvarkos taisyklių, saugoti savo ir nekenkti kitų darbuotojų sveikatai, nedirbti su techniškai netvarkingomis darbo priemonėmis, atlikti tik paskirtą darbą, neleisti dirbti pašaliniams asmenims, žinoti ir vykdyti šios instrukcijos reikalavimus.

1.3. Negalima dirbti neblaiviam ar apsvaigusiam nuo narkotikų, kitų toksinių medžiagų, sergant, vartojant stiprius raminamuosius vaistus. Pastebėjus neblaivų darbuotoją privalu nedelsiant pranešti padalinio vadovui ir imtis visų priemonių nelaimei užkirsti.

1.4. Darbuotojas privalo laikytis asmens higienos: dirbti tik su švariais ir tvarkingais darbo drabužiais, prieš darbą ir po darbo plauti rankas šiltu vandeniu su muilu, jeigu reikia — pareikalauti iš padalinio vadovo ir naudoti dezinfekuojančias priemones.

1.5. Apie darbo metu gautas traumas ar pastebėjus kito darbuotojo traumavimą, kitus su darbu susijusius sveikatos sutrikimus, būtina nedelsiant pranešti padalinio vadovui ar jį pavaduojančiam asmeniui ir direktoriui, asmenims atsakingiems už darbo saugą ir sveikatą bei gaisrinę saugą padaliniuose, Centro darbuotojų saugos ir sveikatos tarnybai.

2. PROFESINĖS RIZIKOS VEIKSNIAI. SAUGOS PRIEMONĖS NUO JŲ POVEIKIO

2.1. Galimi pavojingi ir kenksmingi veiksniai:

Pavojingas veiksnys	Galimos pasekmės	Veiksmai norint išvengti pavojaus
 Elektros srovės poveikis	Galimos traumos, širdies darbo sutrikimas, mirtis.	Pačiam neremontuoti elektrinių įrankių, kirtiklių, jungiklių, kištukinių lizdų, nekeisti saugiklių.
 Įrenginių ir įrankių eksploatavimo reikalavimų nesilaikymas	Galimos traumos.	Nuolat tikrinti įrankių ir įrenginių techninę būklę, tvarkingumą, nedirbti su netvarkingais įrankiais ir įrenginiais, juos naudoti pagal paskirtį ir laikantis jų eksploatavimo reikalavimų.
 Besisukančios ar kitaip judančios neuždengtos įrenginio dalys	Galimos traumos.	Neliesti rankomis besisukančių ar kitaip judančių dirbančio įrenginio dalių, kurių negalima uždengti apsaugomis, skydais. Nedėvėti darbo rūbų palaidais skvernais, atsegtomis rankovėmis, nenešioti raiščių, grandinėlių.
  Darbo vietos, praėjimo kelių užkrovimas, užgriozdinimas daiktais, paslydimas, pargriuvimas	Galimi įvairūs sužeidimai, įvairaus sunkumo traumos: kaulų lūžiai, raumenų sistemos sužalojimai.	Darbo vietoje grindų dangos turi būti neslidžios, sausos, lygios. Esant slidžioms grindims (praėjimui), nedelsiant jas išvalyti. Nuolat palaikyti tvarką darbo vietoje, neužgriozdinti daiktais.
 Triukšmas	Neigiamas poveikis klausos organams, visam organizmui.	Bendras triukšmo lygis darbo vietoje neturi viršyti 80 dBA. Jei šis lygis viršytas, esant galimybei pasitraukti iš triukšmingos zonos, išjungti triukšmo šaltinį. Jei to atlikti neįmanoma, būtina dėvėti apsaugines ausines, ausų kištukus (antifonus).
 Krentantys daiktai	Galimi galvos, galūnių sužalojimai.	Daiktus, įrankius, priemones darbo vietoje sudėti taip, kad jie negalėtų nukristi.
Nepalankios meteorologinės sąlygos	Galimi įvairūs susirgimai, nušalimai, traumos.	Įvertinti meteorologines sąlygas, apsirengti tinkamus šioms sąlygoms darbo rūbus, avalynę.
Nepakankamas darbo vietos apšvietimas	Didėja akių nuovargis, regos susilpnėjimas, galimos darbo klaidos.	Jeigu bendras apšvietumas yra mažesnis už nurodytą teisės aktuose, papildomai naudoti kilnojamus šviestuvus.
Fizinė perkrova	Galimos traumos, raumenų patempimai.	Nekelti vienam daiktų, krovinų, viršijančių leistiną krovinio kėlimo normą. Leidžiama nepavojinga vienkartinė keliamo ir pernešamo krovinio masė kartu dirbant kitą darbą ne daugiau kaip: vyrams - iki 30 kg; moterims - iki 10 kg . Jeigu svoris yra didesnis, kelti dviese. Kėlimo įrenginius su mašinine pavara valdyti, aptarnauti gali tik specialiai apmokyti ir atestuoti asmenys.
 Cheminės medžiagos	Galimi apsinuodijimai, nudegimai, alerginės reakcijos.	Vadovautis saugos duomenų lapuose nurodytais reikalavimais bei nurodytomis asmeninėmis apsaugos priemonėmis.

Pavojingas veiksnys	Galimos pasekmės	Veiksmai norint išvengti pavojaus
 Kritimas iš aukščio	Galimi įvairūs sužeidimai.	Palipimui naudoti tik stabilias, tvarkingas paaukštinimo priemones. Draudžiama nuo paaukštinimo priemonių šokti.
  Gaisro ar sproginimo galimybė	Galimos traumos, nudegimai.	Nelaikyti darbo vietoje tepalų ir kitų degių bei sprogių medžiagų, tepaluotų skudurų.
Dulkės (organinės ir neorganinės kilmės)	Neigiamas poveikis organizmui, galimos alerginės ir profesinės ligos.	Jeigu dulkių kiekis oro užterštumas viršija leistiną normą jo sumažinti negalima, reikia dėvėti tinkamai priderintą respiratorių.
Slėgis technologinėje sistemoje	Galimi įvairūs sužeidimai	Nuolat tikrinti sujungimų sandarumą ir patikimumą
Psichologinė įtampa, stresas	Galimi susirgimai, ūminės arba lėtinės ligos	Stengtis išvengti stresinių situacijų. Konfliktus spręsti taikiai

2.2. Cheminių medžiagų žymėjimas:

Simbolis	Reikšmė
	Ūmus toksiškumas
	Pasižymi dirginančiu, jautrinančiu ir toksiniu poveikiu
	Sprogios medžiagos
	Degios medžiagos
	Keliančios pavojų aplinkai medžiagos

Simbolis	Reikšmė
	Pasižymi mutageniniu, toksiniu ir jautrinančiu poveikiu
	Korozinės medžiagos
	Turi slėgio veikiamų dujų
	Oksiduojančios medžiagos

2.3. Augalų apsaugos produktai pagal nuodingumo pobūdį žmogaus sveikatai ir aplinkai skirstomi į:

2.3.1. **labai toksiškus (T+)** – tai produktai, kurie mažais kiekiais patekę į žmogaus organizmą (per burną, kvėpavimo takus, odą ar kitaip) sukelia mirtį arba ūmius ir lėtinius ypač sunkius sveikatos sutrikimus;

2.3.2. **toksiškus (T)** – tai produktai, kurie mažais kiekiais patekę į žmogaus organizmą (per burną, kvėpavimo takus, odą ar kitaip) sukelia mirtį arba ūmius ir lėtinius sunkius sveikatos sutrikimus;

2.3.3. **kenksmingus (Xn)** – tai produktai, kurie patekę į žmogaus organizmą (per burną, kvėpavimo takus, odą ar kitaip) gali sukelti ūmius ar lėtinius sveikatos sutrikimus ir net mirtį;

2.3.4. **ardančius (ėsdinančius)(C)** – tai produktai, kurie susilietę su gyvais audiniais, gali juos suardyti;

2.3.5. **dirginančius (Xi)** – tai produktai, kurie neardo, bet po vienkartinio, ilgalaikio ar pakartotinio susilietimo su oda ar gleivine gali sukelti jų uždegimą;

2.3.6. **jautrinančius**, kurie įkvėpti, prasiskverbę per odą, gali sukelti padidėjusio jautrumo reakciją ir tolesnis jų poveikis gali būti kenksmingas;

2.3.7. **kancerogeninius** – tai produktai, kurie patekę į žmogaus organizmą (per burną, kvėpavimo takus, odą ar kitaip), gali sukelti vėžį ar padidinti susirgimo vėžiu tikimybę;

2.3.8. **mutageninius** – tai produktai, kurie patekę į žmogaus organizmą (per burną, kvėpavimo takus, odą ar kitaip), gali sukelti paveldimus genetinius pakenkimus arba padidinti jų tikimybę;

2.3.9. **teratogeninius** – tai produktai, kurie patekę į žmogaus organizmą (per burną, kvėpavimo takus, odą ar kitaip) gali sukelti nepaveldimus įgimtus palikuonių susirgimus arba padidinti jų tikimybę bei pakenkti žmonių lytiniam pajėgumui ar reprodukcijos funkcijoms arba padidinti susirgimų tikimybę;

2.3.10. **pagal poveikį aplinkai: pavojingi (N)** – augalų apsaugos produktai, kurie patekę į aplinką, gali sukelti tiesioginį ar uždelstą pavojų.

2.4. Darbuotojas privalo:

2.4.1 nepradėti dirbti be asmeninių apsauginių priemonių, kaip to reikalauja saugos darbe norminiai aktai, naudoti jas viso darbo proceso metu;

2.4.2 rūpestingai prižiūrėti ir naudoti pagal paskirtį asmenines apsaugos priemones, laiku pranešti darbdaviui ar jo įgaliotam asmeniui apie jų susidėvėjimą, užterštumą, netinkamumą naudoti ir apie tai, kad baigiasi jų naudojimo terminas;

2.4.3 darbo įstatymo nustatyta tvarka atlyginti nuostolius, jeigu asmeninė apsaugos priemonė dėl darbuotojo kaltės dingo arba buvo sugadinta.

2.5. Atsižvelgiant į atliekamų darbų pobūdį ir naudojamų medžiagų savybes ar jeigu asmeninė apsaugos priemonė susidėvėjo ar kitaip tapo netinkama naudoti, darbuotojui nemokamai turi būti išduodamos naujos ar papildomos priemonės.

3. DARBUOTOJO VEIKSMAI PRIES DARBO PRADŽIĄ

3.1. Apžiūrėti darbo vietą, pašalinti iš jos visus nereikalingus darbui trukdančius daiktus. Darbo drabužiai turi būti tvarkingi ir užsagstyti, kad besisukančios mechanizmų dalys neįtrauktų jų, o su jais kartu ir rankų ar kitų kūno dalių.

3.2. Užsivilkti darbo drabužius ir reikalingas asmenines apsaugos priemones: galvos apdangalą, apsaugantį nuo kenksmingų dujų, garų, šarmų ir kitų cheminių medžiagų, užsimauti

apsaugines pirštines. Guminiai batai turi būti atsparūs rūgštims ir šarmams. Akių apsaugai naudoti hermetiškus akinius.

3.3. Susipažinti su cheminių medžiagų saugos duomenų lape nurodytais reikalavimais.

3.4. Kvėpavimo sistemos apsaugai užsidėti filtruojančias, žarnines dujokaukes ar respiratorius (priklausomai nuo darbo sąlygų). Būtinai atkreipti dėmesį į filtruojančius elementus, nes skirtingiems chemikalams, reikalingi skirtingi filtruojantys elementai. Filtrų dėžutės skirtingai nudažytos ir skirtingai pažymėtos.

3.5. Patikrinti vaistinėlės komplektą, ar joje yra visos būtinos medžiagos ir medikamentai.

3.6. Atliekant purškimo darbus būtina: patikrinti purkštuvų veikimą. Tam tikslui jis užpilamas švariu vandeniu, kuris išpurškiamas apsauginėje zonoje. Būtina patikrinti išpurškimo normą ir vamzdžio sandarumą. Su netvarkinga technika dirbti negalima.

3.7. Pagrindiniai purškimo mazgai kiekvienais metais ir prieš eksploatacijos pradžią turi būti apžiūrimi ir hidrauliškai išbandomi. Rezultatai įrašomi į bandomojo įrengimo pasą.

3.8. Naudojami tik techninę apžiūrą perėję purkštuvai. Naudoti galima tik tuos purkštuvus, kuriems išduoti nustatyto pavyzdžio purkštuvų pažymėjimai. Pažymėjimai galioja 3 metus nuo išdavimo arba pratęsimo dienos. Purkštuvų techninius tikrinimus, technines apžiūras ir kontrolę pagal savo kompetenciją vykdo kompetentingi asmenys/institucijos.

3.9. Visi įrenginiai turi turėti išsamią naudojimo instrukciją lietuvių kalba. Jie turi atitikti Europos sąjungoje patvirtintus ir galiojančius reikalavimus.

3.10. Vietoje, kur ruošiamas purškimui skirtas tirpalas ir juo užpildomas purkštuvai, reikalingas įspėjantis užrašas lietuvių kalba „Naudokite asmenines apsisaugojimo priemones“.

3.11. Papildomas švaraus vandens bakelis turi būti pritvirtintas patogioje vietoje prie purkštuvų arba šalia tirpalo ruošimo ir įpylimo vietos.

3.12. Paruošiami pesticidų matavimo ir maišymo indai, patikrinama ar yra švaraus vandens atsargos.

3.13. Patikrinti skysčio išėigos normą, pesticidų dozavimą, apdirbamą plotą. Apipurškėjo darbo režimą nustato augalų apsaugos specialistas arba agronomas prieš darbų pradžią.

3.14. Pastebėjus trūkumus pagal galimybes ir kompetenciją pašalinti juos arba pranešti padalinio vadovui arba jį pavaduojančiam asmeniui, atitinkamoms Centro tarnyboms.

4. DARBUOTOJO VEIKSMAI DARBO METU

4.1. Darbuotojas turi dirbti laikydamasis padalinio vadovo ar jį pavaduojančio asmens nurodymų, atlikti tik pavestus darbus ir užduotis, neužsiimti pašaliniais su darbu nesusijusiais dalykais.

4.2. Imant supakuotus nuodingus krovinius reikia atidžiai apžiūrėti įpakavimo būklę. Esant nestabilioms pakuotėms, naudoti tarpiklius, tokius kaip lentos, sijos, padėklai, sudaryti tvirtą rietuvę, būtina pranešti padalinio vadovui arba jo įgaliotam asmeniui.

4.3. Apie pesticidų naudojimą reikia iš vakaro pranešti gyventojams, gyvenantiems arčiau kaip 50 m nuo lauko ir bitininkams, kurių bitynai yra arčiau kaip 2,5 km nuo lauko.

4.4. Iki ruošiant darbinį skiedinį ir prieš užpildant juo purkštuvų talpas, reikia dar kartą patikrinti preparatų atitikimą jų pavadinimui ir paskirčiai. Sistemingai reikia tikrinti paruošto skiedinio kokybę.

4.5. Prieš pradėdant ruošti skiedinius, reikia patikrinti maišytuvų tvarkingumą, ar yra bakuose filtrai ir ar tvarkingos maišyklės.

4.6. Preparatų tirpalų paruošiama tiek, kiek reikės tos dienos darbams.

4.7. Ruošiant pesticidus, į maišymo indą pirma pilamas vanduo, o tik po to pesticidai. Maišoma atsargiai, neištaškant ruošiamo skysčio į aplinką.

4.8. Purškimas atliekamas tokia kryptimi, kad vėjas neužneštų purškiamo tirpalo ant dirbančiojo.

4.9. Ruošiant cheminių medžiagų tirpalus, purškiant pesticidus, neleidžiama darbo vietoje būti pašaliniais asmenimis.

4.10. Karštu metų laiku visus darbus su preparatais rekomenduojama atlikti ryte arba vakare. Purškiant ventiliatoriniais purkštuvais smulkialašiu būdu, vėjo greitis turi būti ne didesnis kaip 3 m/s, o stambialašiu — 4 m/s, oro temperatūra ne aukštesnė kaip +20⁰ C. Purškiant hidraulinius (su purškimo vamzdžiu) purkštuvais smulkialašiu būdu, vėjo greitis turi būti iki 4 m/s, o stambialašiu - 5 m/s, oro temperatūra — ne aukštesnė kaip +25⁰ C.

4.11. Negalima palikti preparatus ir purškimui paruošto tirpalo likučius be priežiūros.

4.12. Negalima panaudotus purkštuvus ar tarą plauti Bandymų skyriaus plovykloje. Vanduo panaudotas purkštuvui ar tarai plauti, tirpalų likučiai išpurškiami specialiai tam skirtame laukelyje.

4.13. Nustačius nežymius gedimus darbo metu, reikia mašiną ar aparatūrą sustabdyti ir atlikti remonto darbus, užsidėjus individualios apsaugos priemonės; įvykus rimtiems gedimams, iš mašinos ar aparato reikia pašalinti pesticidus, juos nukenksminti ir pristatyti į remonto punktą. Po remonto bandymas atliekamas darbiniu režimu.

4.14. Purkštuvai turi turėti sklendę, kad, remontuojant siurblių ir vamzdynus, tirpalas nenutekėtų iš rezervuaro.

4.15. Purkštuvo siurblys tirpalą į purkštukus ir hidraulinį maišytuvą turi tiekti tolygiai ir užtikrinti lauko purkštuvų ne mažesnę kaip 0,5 MPa (5 bar) slėgį, o sodų purkštuvų - 1,5 MPa (15 bar).

4.16. Išpurškiamas tirpalas neturi patekti ant purkštuvo dalių.

4.17. Purkštukų sijos galuose privalo būti apsaugos, kad kritinių svyravimų metu jos būtų apsaugotos nuo atsitrengimo į dirvos paviršius.

4.18. Purkštukai ant sijos turi būti vienodi ir sukonstruoti taip, kad tirpalas būtų išpurškiamas tolygiai ir būtų galima keisti išpurškimo normą parenkant skirtingus antgalius.

4.19. Purkštukai turi būti atitinkamai paženklinėti, kad būtų galima lengvai nustatyti kiekvieno purkštuko tipą, dydį, purškimo kampą ir našumą.

4.20. Slėgio vamzdynas privalo turėti ne mažiau kaip vieną filtrą, kurį lengva išvalyti ir pakeisti. Filtrų, esančių siurblio slėgio vamzdyne, akučių dydis turi būti mažesnis už mažiausią naudojamų tame purkštuve purkštukų skylučių skersmenį.

4.21. Purkštuvų maišymo įranga turi užtikrinti kokybišką augalų apsaugos priemonių (toliau preparatų) ir skiediklio (vandens) sumaišymą.

4.22. Purškimo metu turi veikti maišytuvai ir jo kontrolės įtaisas (jeigu purkštuvai skirtas preparatams, kuriems pagal naudojimo instrukciją reikalingas maišymas purškimo metu).

4.23. Manometras turi tiksliai ir patikimai rodyti nustatytą slėgį sistemoje, didžiausia paklaida neturi viršyti $\pm 0,02$ MPa (0,2 bar).

4.24. Purkštuvų rezervuarai privalo turėti žymes arba matuoklę patogiam tirpalo lygio stebėjimui.

4.25. Purškiant tirpalo lygis rezervuare bei turį nusakančios žymės turi būti aiškiai matomos iš operatoriaus darbo vietos. Rezervuaro talpos skalės padalos vertė turi būti 50 l.

4.26. Purkštuvai turi būti sukonstruoti taip, kad nebūtų nutekėjimų, kurie atsiranda dėl didžiausio leistino slėgio laikino viršijimo.

4.27. Purkštuvai turi būti sukonstruoti taip, kad būtų išvengta preparatų poveikio operatoriui.

4.28. Purkštuvo valdymo prietaisai turėtų būti lengvai pasiekiami iš operatoriaus darbo vietos.

4.29. Purkštuvų kontrolės prietaisai ir jų rodmenys turi būti gerai matomi.

4.30. Rezervuaro užpildymo anga ir kitos purkštuvo dalys turi būti lengvai ir saugiai prieinamos.

4.31. Rezervuaro užpildymo angos dydis ir padėtis turi būti patogi operatoriui. Užpildymo angoje turi būti filtravimo sietas.

4.32. Į purkštuvus pilant tirpalą lauke, būtina, kad tos vietos paviršius būtų lygus, tinkamas patogiai išdėstyti preparatų pakuotes, matavimo indus ir kitas naudojamas darbo priemonės. Šis reikalavimas nebūtinai, jei purkštuvai turi preparatų įpylimo sistemą.

4.33. Vietoje, kur ruošiamas purškimui skirtas tirpalas ir juo užpildomas purkštuvai, reikalingas įspėjantis užrašas lietuvių kalba "Naudokite asmens apsaugos priemones".

4.34. Papildomas, lengvai prieinamas švaraus 5 l vandens bakelis turi būti pritvirtintas patogioje vietoje prie purkštuvo arba šalia tirpalo ruošimo ir įpylimo vietos.

4.35. Dirbant su mašinomis ar aparatais negalima:

4.35.1 mechanizmų darbo metu veržti varžtus, riebokšlius, tarpines apkabas, magistrales, grandines ir t.t.;

4.35.2 atidarinėti bunkerių ir rezervuarų liukus ir dangčius, kuriuose yra slėgis, atidarinėti siurblių slėginius vožtuvus, apsaugos ir redukcinius vožtuvus, valyti antgalius, išsukti manometrus;

4.35.3 dirbti su purkštuvais, neturinčiais manometrų;

4.35.4 paleisti ir stabdyti aerozolinį generatorių apdorojamoje patalpoje ir arčiau kaip 5 m atstumu nuo jos ir kitų pastatų;

4.35.5 užpildyti rezervuarus kuru ir darbinio skiediniu, dirbant varikliui ir stovėti prie aerozolinio generatoriaus išpurškimo angos jį paleidžiant.

4.36. Judančios ir besisukančios traktorių ir mašinų dalys turi būti su apsaugomis.

4.37. Užpildyti mašiną galima tik pilnai jai sustojus.

4.38. Negalima naudoti mašinų, mechanizmų, pernešamu rankiniu aparatu ir kitų cheminės apsaugos prietaisų kitiems tikslams.

4.39. Chemiškai apdorojant laukus, purkštuvai, taip pat žmonės, dirbantys su kilnojama rankine aparatūra, turi judėti į pavėjinę pusę.

4.40. Darbinius skiedinius reikia ruošti specialiose skiedinių ruošimo ir užpildymo jais aikštelėse, kurios turi būti išbetonuotos; įrengiant laikinas aikšteles, būtina gruntą sutankinti. Aikštelėse turi būti: darbinių skiedinių paruošimo aparatūra, rezervuarai su vandeniu, bakai su hermetiniais dangčiais ir priemonės rezervuarų užpildymui, svarstyklės, vaistinė, smulkus pagalbinis inventorių, praustuvas, muilas, rankšluosčiai.

4.41. Talpų užpildymas kontroliuojamas tik pagal lygio matuoklę. Negalima atidaryti purkštovo dangtį ir vizualiai tikrinti užpildymą, o taip pat užpildyti purkštuvus, jei juose nėra filtrų.

4.42. Užpildant purkštuvu talpą, reikia stovėti priešvėjinėje pusėje. Negalima leisti pesticidams papulti ant avalynės, drabužių ir atvirų kūno dalių. Atsitiktinai papuolus pesticidams ant atvirų kūno dalių, reikia nedelsiant juos nuvalyti vatos tamponu ir nuplauti tą vietą muilu.

4.43. Esantis aikštelėje preparatų kiekis neturi viršyti vienos dienos poreikio. Be taros su preparatais turi būti talpos su vandeniu ir gesintomis kalkėmis.

4.44. Negalima pesticidų ir paruoštų skiedinių palikti be priežiūros.

4.45. Apdorojant laukus, reikia atidžiai sekti purkštuvų darbą, pesticidų išpurškimo normą, taip pat maišyklės darbą, neleidžiant susidaryti nuosėdoms purkštuvu bako dugne.

4.46. Negalima be padalinio vadovo žinios užleisti savo darbo vietą, darbo priemones, pareigų vykdymą kitam darbuotojui bei imtis darbų, nesusijusių su darbo užduoties vykdymu. Norėdamas laikinai pasitraukti iš savo darbo vietos, darbuotojas privalo pranešti apie tai padalinio vadovui.

5. DARBUOTOJO VEIKSMAI AVARINIAIS (YPATINGAIS) ATVEJAIS

5.1. Bet kokiems chemikalams, pesticidams papuolus ant atviro kūno jie nedelsiant turi būti nuplaunami švaraus vandens srove.

5.2. Pajutus apsinuodijimo požymius (šleikštulį, galvos svaigimą ir t.t.) darbą nedelsiant nutraukti ir kreiptis į medicinos įstaigą.

5.3. Sutrikus įrenginių, kuriais dirbama, darbo režimui arba įvykus avarijai, būtina darbus nedelsiant nutraukti, perspėti šalia dirbančius darbuotojus apie galimą grėsmę, pagal savo kompetenciją imtis priemonių rizikai pašalinti (elektros įrenginius atjungti nuo maitinimo šaltinio), nedelsiant pranešti apie susidariusią situaciją padalinio vadovui, asmenims atsakingiems už darbuotojų saugą ir sveikatą bei gaisrinę saugą padalinyje, Centro darbuotojų saugos ir sveikatos tarnybos specialistams, suteikti nekentėjusiam pirmąją medicinos pagalbą, prireikus iškviešti gydytoją tel. 112.

5.4. Apie nelaimingą atsitikimą darbe, įvykusį profesinio mokymo įstaigos moksleiviui, aukštesniosios arba aukštosios mokyklos studentui per jų praktiką Centre, direktorius arba Centro darbuotojų saugos ir sveikatos tarnybos specialistai privalo nedelsdami pranešti mokymo įstaigai, kurios atstovas turi dalyvauti tiriant nelaimingą atsitikimą darbe.

5.5. Darbo vieta ir įrenginiai, kur įvyko nelaimingas atsitikimas, turi būti išsaugoti tokie, kokie buvo nelaimingo atsitikimo metu. Būtinai pakeitimai gali būti daromi, jeigu jų nepadarius kiltų pavojus aplinkinių sveikatai ir gyvybei, tačiau visa tai turi būti raštu ir grafiškai įforminta, pagal galimybes nufotografuota ar nufilmuota.

5.6. Pastebėjus elektros srovės veikiamą darbuotoją, reikia nedelsiant jį atitraukti nuo srovės šaltinio saugiu būdu, užtikrinant jo apsaugą nuo susižalojimo krentant, arba išjungti įtampą artimiausiu jungikliu. Jeigu būtina, kol atvyks greitoji pagalba, nukentėjusiajam reikia daryti dirbtinį kvėpavimą ir išorinį širdies masažą.

5.7. Pastebėjus gaisrą, nedelsiant pranešti ugniagesiams tel. 112, iškviesti į gaisravietę vadovaujančius darbuotojus, direktorių, asmenis atsakingus už darbuotojų saugą ir sveikatą bei gaisrinę saugą padalinyje, Centro darbuotojų saugos ir sveikatos specialistus ir gesinti gaisro židinį turimomis gesinimo priemonėmis.

5.8. Užsidegusius elektros įrenginius pirmiausia reikia atjungti nuo srovės šaltinio, tada gesinti angliarūgštės gesintuvais, pakabintais Centro koridoriuose, išlaikant ne mažesnę kaip vieno metro atstumą nuo gesintuvo antgalio iki įrenginių su įtampa. Apie įvykį būtina nedelsiant informuoti padalinių vadovus, direktorių, asmenis atsakingus už darbuotojų saugą ir sveikatą bei gaisrinę saugą padalinyje, Centro darbuotojų saugos ir sveikatos tarnybos specialistus. Esant reikalui, pranešti ugniagesiams tel. 112.

5.9. Nelaimingu atsitikimu kelyje į darbą ir iš darbo laikomas tik toks nelaimingas atsitikimas, kuris įvyko 1,5 val. laikotarpyje po darbo ir prieš darbo pradžią tiesioginiame kelyje tarp darbuotojo namų ir Centro. Apie tokį įvykį darbuotojas privalo 2 val. laikotarpyje nuo įvykio informuoti savo tiesioginį vadovą, asmenis atsakingus už darbuotojų saugą ir sveikatą bei gaisrinę saugą padalinyje, Centro darbuotojų saugos ir sveikatos tarnybą.

6. DARBUOTOJO VEIKSMAI BAIGUS DARBĄ

6.1. Likusius nesunaudotus chemikalus - pesticidus grąžinti į sandėlį.

6.2. Grąžinamų chemikalų - pesticidų tara turi būti tvarkinga, pavadinimai ir kiti užrašai ryškūs, nenusitrynę.

6.3. Technika ir kiti įrankiai nukenksminami: 3-5% natrio arba kalio šarmo, 5% skalbiamosios sodos tirpalais, chlorkalkių skiediniu arba gesintomis kalkėmis (1 kg chlorkalkių arba gesintu kalkių 4 litrams vandens), gerai nuplaunami ir pastatomi į jiems skirtą stovėjimo - laikymo vietą.

6.4. Naudotas apsaugines priemones, darbo drabužius ir avalynę, išdulkinti, nuvalyti ir pakabinti tam tikslui skirtoje vietoje (spintoje). Laikyti minėtus drabužius ir apsaugos priemones mašinų, traktorių kabinose bei neštis į namus negalima.

6.5. Baigus darbą, nenumovus nuo rankų pirštinių, jos nuplaunamos nukenksminančiu tirpalu (3-5% kalcinuotos sodos tirpalu), po to vandeniui, nusiaunami batai, nusivelkamas

kombinezonas, nusiimami apsauginiai akiniai, respiratorius ir vėl nukenksminančiu tirpalu ir vandeniū nuplaunamos pirštines.

6.6. Nusiprausti, apsivilkti švariais drabužiais.

6.7. Apžiūrėti, ar uždaryti langai, ar elektros įrenginiai, radijas, apšvietimas, ar užsukti vandens čiaupai, jeigu sumontuota signalizacija, ar signalizacija įjungta, ar nesijaučia patalpose dujų, degėsių ir kitu nebūdingų specifinių kvapų, ar ant patalpų šildymo sistemos nepalikta skudurų ar kitų degių medžiagų.

6.8. Pranešti padalinio vadovui apie darbo užduoties įvykdymą, nebaigtus darbus ar remontą, darbo metu pastebėtus trūkumus ir nesklandumus.

Instrukciją parengė:

Darbuotojų saugos ir sveikatos tarnybos vadovas

Audrius Sasnauskas